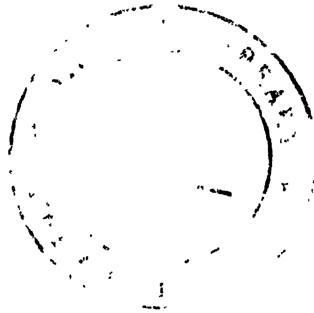
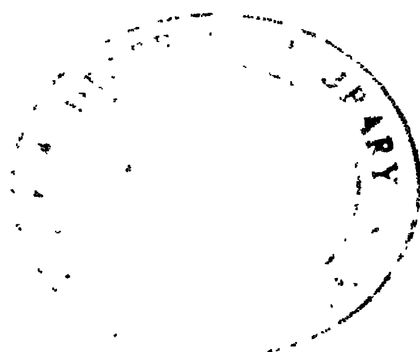

"TYMPANG I SNIAW"

Da U Oriwell Shullai

La mana ba ym bit ban shim ne pynmih ia kine ki poitri ha kano kano ka rukom.

“HOK LONG TRAI
KA SAH TYNGKAI
HA U NONGTHOH”

Content

Content

KHYNDIAT SHAPHANG U NONGTHOH

Ka long kaba sngew phuh mat ban tip bad iohi ba ki riew rangbah jong ngi ki bym shym la ioh lad ban pule ha ka kyrdan jingstad. Hynrei ki la leh ei ei ban pynsahnam ialade. Kumta u Rangbah Oriwel Shullai u dei u nongbehiew uba dei shipara trai bad u ma Kambel Chullai. Ki long kiba trei shitom bad kiba don la ka jong ka sap. U nongthoh u ïai im sngi ban pyrkhat bad pruid ïa u khulom jong u . Ngi lap ïa ki poetri jong u ha ki snem ba mynshwa ha ki kot khubor khasi.

Ka poetri hi kam mut eh ïa ka buit thaw(art) jong u nongthoh shaphang jongka . Pynban ka dei ka jingsngew kaba dap ba shlei kaba pynskuiñ ïa u . Kumjuh ruh ki jingkynmaw tympang ïa ki por ba la leit noh ba u wanrah ïa ka phang. Ngi lap ha kane ka Thup u nong thoh u khun sharing ruh sha ka sneng ka kraw. Ka jinghiar kyrdan ha ka longbriew manbriew, bad ka jingim sngi ha ki kam thala ka pynjot, jingprajing thala ha baroh ki liang. U nongthoh u dap da ka jingsngew diaw ban iohi ia ka jingbym pei phang jong u briew ïa ki ba don sawdong jong u. Ka jingieid bad ka jingitynnad ïa kapor shongskul ha ka ba um shym ioh lad bad kane hi ka la pynlong ïa u ban thaw poetri kum Ka Por Shong Skul, Ka Um Pohliew Jingstad bad kiwei kiwei.

Ha ka juk ka ba mynta ka sneng ka kraw ha ka Rympei ka long ka ba tlot haduh katta katta. Dei na kata ka daw ba ki myllung lyngba ki poetri ki pyrshang ban tehsong ïa ka jinglong jong ka jait bynriew lyngba ka sneng ka kraw, ka jinghikai, btin lynti bad iathuhlypa.

Da ka jingsngewieid bad burom ïa u nongthoh .

Smt Rosa Shylla
Lecturer K.N.G.C, Jowai.

Shri S. Quotient Sumer

Panaliar, Jowai.
Jaintia Hills, Meghalaya
Mobile No.98630-12427

Tien Lamkhmat

Nga kmen ka mynsiem ban iohi ba la nangmih ki Rang bad Thei kiba la wan shakhmat ban noh synnñiang lem sha ka thoh ka tar ka ktien ka thylliej Khasi- Jaintia hapoh ka Bri U Hynñiew Trep lyngba ki kot PAROM KHANA lyngba ki kot Jingrwai "Poitri" ha kano kano ka phang ba ki la thaw la saiñ dur; Bad, nga da sngewsarong ba uwei na ki paralok ba nga la ithuh ithaw ha ki sawphew snem tam kum u dorji bad u nongdie jaiñ die sopti na kawei ka iew sha kawei hapoh ka District u long de ha ka juh ka por u nongthaw jingrwai u ba la kot rynñieng ryniot kum ki wei ki myllung ka juk mynta. Bad, kane ka kot ba u la ai kyrteng "Tympang I Sniaw" kan sakhi ia kata.

Ngam lah ban ong ba kane ka kot ka la biang lut nadong shadong, hynrei u Nongthoh u la pynkren lyngba ki jingrwai shem mynsiem "U Blei u briew bad ka mariang," u la jngi sha ki pyntha bapher bapher ka jingim kat kum ka jingiohi; lap bad shem jong u, kum "U Simpyllieng" la u don hynñiew tylli ki Rong- Um don jaka ha sla pyrthei ban shong ; "Ka Wah bad U Lappraw" ; "Ka Por Ba Kordor" Ba khlem deng u Mawkordor um long u ba kordor. Nangta, " U Khulom Bad Ka Kot Sada", katba ka pyrthei jingstad nang heh nang ïar, u khulom bad kotsada nang kharoi khapar. Ka snieh pyrthei ba u la iohi na sa-ih, aiu ka long? Bad bun kiei kiei kiba ki nongpule kin batai hi da lade na ki jingshem jinglap jong ki na kane ka kot. Ngam don jingartatien ba ki Jingrwai lyngba kane ka kot TYMPANG I SÑIAW kan ioh rung sha baroh ki shnong ki thaw ka ri jong ngi bad shawei.

Khublei Shihajar Nguh.

KA KYNTIEN SNGEWNGUH

Kum i jynhaw na sahit bneng ba wan hap sha pyrthei ba la tap lut bad syrpai ïa ka mariang.

Nga sngewnguh ïa u Trai kynrad uba ha khlieh tam u Nongbuh Nongthaw ïa ka khyndew ka bneng ïa kiba im ba khih.

Nga dap da ka jingsngewnguh ïa i mei jong nga (L) Nesimai Chullai, ïa i pa (L) Mahin Rymbai kiba ai ïa nga ka rynïeng bad pynheh pynsan ïa nga.

Nga leit skul ha Dulong L.P.School Jowai. Naduh dang rit la pynpep skul noh ïa nga, nga shu dep tang ïa ka klass II. Khamtam haba nga iohi bad iohsngew ia ki paralok ba shong klass III, ki pule kot phareng kot a ABC, ïa u A ki ong E, ïa u E ki ong I, ïa u G ki ong JI, bad ïa u Q,X,Z, ngam ju iohi ne ithuh nga sah ha ka dum ka lyngngoh.

Ha ka wei ka sngi wan kai ki paralok i pa lai-ngut. U wei na ki u kylli ïa i pa; phi la pynpep skul noh bad phah suh jaiñ noh ïa u mo? Kem ktien uwei pat ym don kam ban pynnang pynstad ïa ki shynrang. Kumta nga sngewsih kthang kum ban jaw ummat ban iohsngew ïa kita ki kyntien na u rangbah briew. Naduh ka ta ka sngi nga wad lad ban ioh pule kot phareng. Hynrei kaba eh bha ïa nga ban ioh ki nong pynkhreh kot thikna, ynda ioh ruh tang shibnai arbnai.

Nga sngewnguh bad burom ïa u Ma Res Tariang uba long uba nyngkong eh ban hikai ïa nga ïa ka kot phareng ABC.

Ha ka snem 1964 u (L) Roibok Bareh u ba la passed B.Com uba long nonghikai u Assistant Head Master ka Marian High School Jowai u plie skul ha Dulong Jwai (Jaiñtia Night School). Nga sngew nguh ïa une u waheh ba nga la ioh ban leit pule ha kane ka skul miet.

Katno nga shem jingeh namar ba ngam ioh leit skul thikna man ka miet na ki kam bym lah kiar ba nga long u nongleit beh-iew. La katta ruh nga ïai pyrshang ki snem ki iaid ki tyllun nga kiew klass hi man u snem. Ha kata ka por leit skul nga ioh ban pule ki kot bathoh shaphang ki riew khraw ka pyrthei. Na kata ka daw nga thrang ban leh ei ei na ka bynta ka jingim la jong khnang ban im ka kyrteng sah ka nam.

Ha ka snem 1971 ka Khadar Daloi Student Union ka pynmih ka makasin . U General Secretary u dei u Mr. Relingstone Nartiang nga pat nga long kum u Treasurer. Dei kum ha kane ka por ba nga la ioh lad ban pyńmih ïa ki poetri jong nga, naduh kata ka snem nga sdang ban thoh bad pynmih sha ki kot khubor ter shi ter haduh kine ki sngi.

Ha ki 5 sien ba nga thiah pang ha hospital, ba nga ioh lad ban thoh bun tylli ki poetri. Ki paralok ba ioh ban pule ïa ki poetri jong nga ki pynbor ba ngan pynmih da ka kot. Napdeng ki paralok jong nga don ruh kiba beiñ ba nga shu sngewstad hynrei na ka jingbeiñ jong ki nga pat nga nang ioh bor.

Nga burom shi katdei eh bad sngewnguh ïa kine ki paralok ba ai mynsiem ïa nga haduh ba nga la ioh ban pynmih ïa kane ka kot mynta. U (L) D.S Challam, S.Q.Sumer, u S.K.Lato ki ba la pule ïa ki poitri jong nga.

Nga dap da ka jingsngew kmen ïa kiba ha ïing ha sem jong nga bad ki hymmen para baroh khoit kiba la ai mynsiem ia nga ban iaid shakhmat ha ka ban pynmih ïa kane ka kot. Kumjooh ruh ïa baroh ki khun, khamtam eh ïa u Chaphrang, ka Susalan, ka Rupaya bad u Mehiwot Yndru Passah.

Nga pynpaw ruh ka jingsngewnguh kaba khraw shi katdei ïa Ka Rosa Shylla kaba la pynbit pynbiang ïa ki laiñ bad pynshong ryntih ïa ki dkhot ka poetri.

Ha shwa ban pynkut, nga pynpaw ruh ka jingkynmaw ieit ia u pyrsa jong nga u ba la khladnoh kyndit u Dr Chantre Chulai.

Khatduh eh nga da sngewnguh ruh ïaphi baroh kiba pule ïa kane ka kot poitri.

Chihajar ngooh

Oriwell Shullai
Salini Colony
Mihmyntdu, JOWAI-793150

JAINTIA SECTION

U LOOM MOOLIKSOO

Ïa me da jooh tip u Loom Mooliksoo chirta,
Ïei nam mi da booh da ki manchwa;
Ïeiñ mi ha pyrdi chnong hapoh muluk,
Waroh Ïa me da tip da maÏa lut,
Hei por na chwa hame ka kut thma,
Ïa u nongchoon na me da chynna.

Chi rynÏeiñ da tymmoh dei khloo wa ïong,
Waroh ki mrad cha me kwah u wan chong;
Sohdien sohpraw hame da em lut,
Waroh ki soo samoi du ha me wa ïoh lut;
Ha kjat ïong me kyrsoi ki um rupa,
La lyiur nae tlang wym jooh duna.

Le sien da khut u syiar, kynrong ka sngi,
U khla, suri da ïut da phet chawi;
Kynthai khynnah tong um tong wah chet ja,
Chynrang langchor khreh hiar cha lyngkha;
Ki sim ki doh ïa kmen ïa rwai sniawbha,
Jingim laitlooid hei tae i rta.

Dang ream ream mynsiem da pisa,
Ka watur wa u maibul la ha kata;
Samut-sim, lakhangwet, sawinong ha tre jaluba,
I bam wa ka lakynjot da khreh chwa;
Jar jar Ïa pyneh dem kynrad ha ka Ïong nga,
Ki sim boon rong ïa nga wa pynsniawbha.

Khlem bam khlem dih wym em pyrwa,
Chi rynïeiñ da jhieh hei mynjer phlang;
Chibet chaneiñ chibet cha wah,
Ki sur wa thiang ïa nga wa phon wa pah;
Chisien ka waje skur da khut ïa nga,
Ka ïaleh nangjoor da sti u kpoh wa thngan ja.

Miet wa langam kynjah i pyrthai,
Khrik khrik ki khloor wa khih phymai;
I mynjer bneiñ wa lang ha ki sla,
Pyllun u bnai waroh kylla rong rupa;
Ka syllih, kittylli, ha nat lympheiñ,
Wa Ïam wa ood wa sangam i bneiñ.

Ïa me da ka Mariang wa da booh da chna,
Dang ngab-ngab 'ngi kyllung ïa me wadoh maïa;
Da talung i por kylla i synchar,
Ka juk wa thymme waroh da ïoo beiñ;
Pyut wei jakhlia hame wa ban beiñ,
Nadooh u rah luta hadooh u rah khylleiñ.

Warim wajah to kyrsu ïa ka pateiñ,
Ïame ïoh ki u burom u sien u deiñ;
Ah jingsynchar ham phet cha ki mrad,
Daw em ki wa tip ïei hok nae ïei pap;
Ïa me daw kyntang ha ka juk wa thymme
Chisien ka sngi u man i thaw uiñ ke.

A kai por khynnah hei won wan u chem.
Ha nga samen man i kam cha ïymphoo,
Chisien wa da lai ym ïoh de O ki, kai tu,
Lait noh sa du hei ïymphoo-snu;
Sa chisien dang kwah O ki u ïoo,
Ïei por khynnah ha loom Mooliksoo.

POR WA DA LAI

Ki por wa da lai, ki por wa da slem,
Nei won u thooh hei won wan de u chem.;
Ar-sien tea wom ïoh wei wom poi de ki,
A! nu wa ïe sei sien u tan dei kti.

Por wa kordor tam wa boodnud silet,
Ileh cha ma-ai? Kut i du chibet;
Cha lyndet ki khloor wym ïoh de u ïoo,
Du tein khat don hi kam cha i ïymphoo.
Kew-chi-kew, ïylloop u 'klew' ïa ka sngi,
Kjut nood mynsiem ïei tea, synniaw wa sngi;
Man da khlad nei ni, kammon cha ma ai?
Dang Ïoh hi ma-ai? ïei por wa da lai.

KYLLA I JUK HA WA ÏOO

Da kylla i juk ha wa ïoo,
Man bei man pa wa ïah luti pynïoo;
Kat dang toh i por khyllood por khynroo,
Ha khmat ka pyrthai u pynïoo.

Toh hi u em i bood tynneng,
Ha wa em i kyrdan em i burom;
Han kattea leh man da palat i leh,
Daw chah beiñ chah kynnoh hi-eh.

I leh i kaam wa toh rukom,
U thylliej wa thied burom dai sarom;
Man da palat i por wa i samuid,
Kattea dang kwah u leh khlem pood.

Sdang wot u ku hei tip istad,
Ham ieh u wiar i riam ïongi dahi;
Ïoh u im u sah ka jait bru khian paid;
U neh jaid ka Riti ka Dustur.

Ham randien ïei wa eh wa khor,
Toor chaphrang phi kam ki khyllood khynroo;
Toh hi u ïa beh ïa ka spah pyrthai,
Ham sarong i sñiaw ïa mylliñ Blai.

Toh u em ka thong hei purea puthi,
I tea toh wa em dor tam hei im ïongi ;
Kat dang toh por ïa leh u ïa khynjoh,
Bai nong hadien u ïoh khait soh.

Kat wa nang roi i stat nang boon isih,
Lada bakla tiak daw pynman bih,
Ka kiad, u bhang, i drok bam dih duhai,
Dusmon ïei rta pyn tbian u lai.

Man bei man pa pynïoo sneiñ ïa ki khon,
Ha wa em i kyrdan ïoh wei salon;
Hei jingim ïow chna mot u wa jrong tam.
Im i pyrtuid wow sah i nam.

U KHON TAMSNEIÑ

Nadooh dangkhian hadooh wa khynroo,
ïei snieñ ïei pynïoo wym jooh em u kyntait;
Khynde-phaw-khynde na ka chispah du i wa miat,
I-wi don hi na ka chispah wom ngait ïei pynïoo.

Katwa dang khmied i ïerwe-seij cha bneiñ,
Katwa ka um sara lymbup bait ko naphang;
Katwa dang chit i snam ym tip u sniaw u teiñ,
Hei sniaw ïong nga samen biang lut nadong chadong.

A! man da pooh i khmat ha khyndaw,
Bei,pa won hei ïi u panmap u pynsniaw;
Dang hei tea che khyrngiat ïei ïong phi i snieñ,
U blang da dep tkut wom ïe de u pteiñ.

KHYNNAH CHARE MASI

Dam ai dooh ai u chong cha sor chillong,
Suk O chirup wa ki masi ki blang;
Hapoh kseh lilung hei tea chong rieh tngen,
Wa bang sur heitea put chawiang pynlïeñ.

Lesien khut syiar ream-ream kynrong i pyrthai,
Han kjam han dait datoh por ki masi liwai;
Ha chariñ loom cheitea wa lung u phlang,
Hei tea ïoh ki masi u bam suk u bam kdang.

Jasngi khem pyniïeñ thoh blooh wa bang,
Trup u samurit trap trap i ktung wa thang;
Ka sngi da sdang ko u noh chiliang,
Da toh ipor cha phylloh u beh li khang.

Da soo ki kjat wa phrat u chieh tymbood luti,
Han ngiah han jrem u sum u sait sap sula juti;
Ki kot ki sla da dep pynbiang kat kam ka rutin,
Ïei stat u thooh cha nait skur ym hoi u dam.

I leh cha waroh kwah bait cha sor u chong,
Kat wa ïei bam ïei dih u chkeh na nongkyndong;
Nongsor iman ïoo dap ïoobiang iman bru long bru,
Ha nongkyndong chare masi istat u thooh chaneiñ u ku.

KA THWAI LANGEN KHRIANG NAPOH

Mar ïa sdang poi ka aiom lyiur,
U pyrsiej khwe da pynhiar na wa chyer;
Da pynbiang khwe, kse dien kse khmat,
Da ñiam da pynkhuid ïoo suk wa miat.

Sngi nyngkong wahiar cha loom cha wah,
Dang step mih na ïung jhan u poi cha um cha wah;
Da biang i bam i dih khamtam i bam khwe,
Tymbood luti samen samen mut dur ïei khwe.

Pteiñ pyrsiej na khlieh khriang ïoh u hiar cha wah,
Da brait ïei bam, ïa ka dakha u phon u pah;
Khrot chi khrot na neiñ nang hiar cha wah,
Pynkai ma pynkai khwe tang iwi leh ym ïoh.

Da bun tylli ki khriang da bun ki thwai,
Da ngiah da jrem i por leh da boon walai;
Wa ka sngi i leh da sdang ko u noh chariñ,
Dih cha bam wasngi ïoh u ku biang cha neiñ.

Ïa kani ka thwai ïoo bang palat u khwe,
Lada toh kam wapait wow kynjot da swe;
Hei peit bha u ni u chïap u chlai u hei ni,
Kat cha wa man heini u khwe haduh wa sep sngi.

Dei pyndem chwa heini toh lang kam chong ngiah,
Lada ïoh lam ïoh su heini da ptai da ngiah;
Da pakhot ïa u khwe cha pyrdi thwai,
Mar ïa booh pyrsiej u khwe la cha rood wakai.

Kam man itu i tkut moo nea wa dait?
Pynkhai tan kse u moo dang em i bam dang neh;
Pakhot chi pakhot lesien lewat, kse cha rood kyntait,
Da sniawthooh kattu heini ymman de u neh.

Na jrong u pait tang i tyrthoo leh wom kai,
Han païa wajoor i ïyllu i par leh i wa kmai;
Dang wa mut u khwe haduh u chïap u chlai ïynroh,
Khublei khublei thwai langen khriang napoh.

HATI SOO-KUNA

Suk u im kam u Hati soo-kuna,
Ïa ka iung ka sem ym jooh tip jooh bna;
Hei ni ki wa ïam, hei tai wa rakhai,
Mih beit lai beit, kylleiñ soodong pyrthai.

Sngi, ki bnai snem khate rta ïa nga,
Ïei rong pyrthai ïa beh kat dang biang rta;
Chisien u im, em kaam u leh sniaw bha,
Jynjar khuslai waroh ym em ha nga.

Hei won wa em i wa-bih, i wa bang,
Sniawbha leh kmen ïei tea mynsiem wa thrang;
Heini ha pyrthai ym ïoh rta ïanom,
Manda khlad ha ïung-Blai nea ha mynkoi u Jom?

Ar ki luti wow jied wador nea beit,
Ïei pap wa leh ym em aiñ bru wow sait,
Cha bneiñ ym ïe u rah ïei rong pyrthai,
Du i hok, wei pap, Ïoh u bichar Blai.

* * *

KHASI SECTION

KA AIOM SYNRAI

Aiom synrai ka la wan poi ha ngi,
Ka lyiur ka leit sha kawei pat ka ri;
La sdang ih lut soh u pai, kba u krai,
Ban lum ban lang u thiar un dap un shlei.

Ka step ba khuid pyngngad phyrnai,
Umjer bneng ïa baroh ka synshar lut;
Sla ba padoi bad jingphyrnai ki shat,
Bah-boo bah-kong, Makashang ki paw lut.

Ki wah ba sngur ki kshaid ba noh rymphai,
Mareh thong sha duriaw ban ïa poi lut;
Sim lorni 'rum 'neng ka pah, siaw bad rwai,
'bawa bam doh tnga, riam ba skaiñ un ngat.

Phlang, kynbat, syntiew,dieng,phuh itynnad,
La ha sharing-lum,madan ne rud wah;
'balieh bun rong um-syntiew bathiang wad,
Aiom synrai khuid ngam kwah ba phan wai.

JINGNANG JINGSTAD

Katba ha Ri nang iaid ki juk ki por,
U khun bynriew u nangkharoi khapar;
Ïing ki sem, lynti syngkien kylla dur,
Riam ka beit kylla na por sha ka por.

Saians ka roi, bad kiew stet sha palat,
Ki ban dang mih thymmai, ngim poi pyrkhat;
Inphormashon teknoloji nang heh nang Ïar,
Ryngkat dur lah ban kren na jngai sha jngai.

Da saians u briew ïa pyrthei tip lut,
Na mei-ramew shaduh sha suiñ;
Bad shapoh duriaw bah ka 'Atlantik Oshon',
Jingwad shapoh Bermoda traiangkil sah kut.

Ka pule ka thoh, ka jingnang jingstad,
Nonghikai sha wei sam, lade nang proh;
Spah, ksiar, rupa ,ngim lah sha bneng ban rah,
Tang jingstad lade ban pynneh pynsah.

U NONGREP

U nongrep ba khlain bor bad ba satar,
Lynter ki snem wait, mohkhiew, khoh bad star;
La shit ne khriat, la slap ne lyer u thom,
Bet thung i'u symbai kat kum ki aiom.

U puh la u stong, ïa bun u da thang,
Bha sngi bha lyer ba un ih lut u stong,
Ïa symbai dei ban thung ne bet biang por;
U pynhap symbai ha khyndew kheiñ kor.

Kuk-ku, ha lum ha wah ka ïai pyrta,
Kyrsiew i'u nongrep ban hiar sha lyngkha;
Pynbiang mohkhiew ïuwar lyngkor,
Ban puh ne lur lyngkha la dei ka por.

Nongrep dep lut ka puh ka lur lyngkha,
Ïa symbai ban thung dep shara lypa;
Dep bet ka thung baroh ha lum lyngkha,
U nguh Blei ban pyllait na er-ïong phria.

La ih lut u kba, aiom ot la poi,
Shongshit ka pynthor, lyngkha ki risai;
Thiar ha ïing la dap la shlei khaw u kba,
Shongshit nongrep biang bam shi snem pura.

POR BA KORDOR

Hangne ha pyrthei ba ngi shong,
La jingnang jingstad dei ban ioh;
U Syiem ki lai-phew mrad khun bynriew long,
Kamram da kti ba tbit jabieng ba proh.

Baroh ki kam ki jam ngi trei,
Naduh dang don ha jingpule;
Ha ïing ngin iarap kam i pa i mei;
Ïa por kordor ymbit ban pynsep ei.

Sha skul man ka sngi dei ban leit,
Ïa por ngin pynlut ha ka jing pule;
Por ba her stet bad tyllun khlem shong thait,
Tang bakla tiak ngi duh ei sa babe.

Na ïing ha skul dei ban biang por,
Por eksamin lada bakla te la duh ei;
Haba ngi leit ngi wan dei ban tip por,
Por her stet ym lah ban bat da lei lei.

To ngin pyrshang kiba tista biang por,
Shisien ba ka la leit kam wan phai shuh;
Ngim tip shano ka leit kumno ka her,
Por ba kordor dei ban tip bad sngewthuh.

KA WAH BA IAP U LUM BA LYNGKI

Ha pyrthei step, miet, sngi bad synñia don,
Lyiur, tlang, synrai, pyrem ki leit ki wan;
Lum ki wah, krem ki lhuh, madan ki them,
Syntiew ki dieng, mariang itynnad tam.

Khulom um long ei ei khlem kot sada,
Khlem don nongtem leh noh ei duitara;
Tang ka wei ka tyllaw ka ding kam rhem,
Khlem don u khnam, ka ryntieh kam lar kam.

Khlem don ba deng mawkordor um don dor,
Khlem don jingthung syllen ki lum,ki pynthor;
Shijur shijur ban roi Nongthaw la buh;
Marwei long wah baiap, lyngki u lum.

U SAJAR NANGLI

Ha sngap ha sngap ko khun ka ri ha phi,
Khyndiat ngan iathuh shaphang ü Sajar Nangli;
Ka nam burom jong u ngi dang iohi,
Ha rud Mukhla ka Thadlaskeiñ ba ïeng sakhi.

Sajar Nangli dei u rangbah shipai,
Ha por jong u Ri, Jaiñtia ka shong suk jai;
Kum rangbah shipai bastad bad shemphang,
Ñiewkor ieid bad burom da kynthei bad shynrang.

Ki myntri syiem ba pihuiñ bad bishni,
I'u Syiem ki pynshoi,Sajar un knieh khet na phi,
Kumta la khot ïa U sha jingkhawai bah,
La pynkhreh da ka bih ïa u Sajar un tah.

Sha u Sajar ka tymmen leit iathuh,
Jingma ïa phi kan ap, bad la sngewthuh;
Rang Sajar ha jingkhawai da husiar bha,
Ïa ka jingim jong phi kin dkhat hangta.

U Sajar u leit sha ka jingkhawai,
Ïa jingbam khlem tian ha ksew la ai;
Ïa jingmut sniew u la sngewthuh baroh,
Kumta bran bran na jingkhawai u la phet noh.

Ha Morse u poi bad ap ïa ka por,
U tei ïa kut Sajar tang mar ïa poi;
U pom ïa wei, ka dieng pashor kait,
Katba nongbud dang ap ban poi lut khait.

Dieng kait sei lung ia lai tylli ki sla,
La ieh ha ngi matti tang kum sakhi;
Ka Thadlaskieñ Bichakri dei matti,
Kum khlur ba tyngshaiñ shiteng por ha Ri.

Sajar sawdong ka Ri Khadar Daloi,
Ban iathuh ïa jingjia ha jingkhawai;
La kynduh ïa khlawait ka Ri baroh,
Bad u pynbna ba napoh ka Ri un mih noh.

Paidbah ki la iohsngew ïa ka khubor,
Lum lang ia jingdon jingem, tiar ki tar,
Ki iehnoh la ïing ki sem, lyngkha, risai;
Ban bud Sajar Nangli ba ki niewkor,

Da tdong ryntieh, tih ia Nan Thadlaskieñ,
Ha Nongwasan hajan ka ïaw thymme (Assam);
Halor lum, tih pat ïa Nan Bichakri,
Nangta u ïaid beit sak shaphang mihngi.

Sngewthuh bynta nongbud la lai pawa,
Sajar Nangli mihngi u phet sakma;'
Kumjuh la tih Nan Sawiang ha Burma(Myanmar),
Jingieid la jaid bynriew khlem lah pyni.

KSHAID BA NOH RYMPHAI

Pha dei ka kshaid ba noh rymphai,
Shi rynïeng pha kup da rong rupa;
Shit-khriat, slap ne rang pham khuslai,
La jinglong ba khuid bad jingim shida.

Suiñ bneng ba khuid step ba phyrnai,
Dangstep kjat sngi ïa pha wan doh;
Lyuir ne tlang ki juh sur pha rwai,
Katba pyrthei, mariang kan ym wai noh.

Phum phum halor mawsiang mawtha,
Thait ka jrem ha pha ym ju don;
Sngi ne synñia sur thiang sawa,
Marwei pha shong khlem don dusmon.

Ka step bakhuid step ba phymai,
Ha kshaid noh rymphai u simpyllieng;
Sim bun rong shad kmen siaw bad rwai,
Hir hir er- batemon ba beh suh sieng.

Kshaid ba rymphai kyrpang u Blei,
Ba pynphuh pynphieng ia mariang;
Naduh danglung ka sngi, u bnai,
Kshaid ba rymphai doh ieid u simpyllieng.

U SIMPYLLIENG BAD PALONG UM-SABON

Sngi ne synñia sha phi her lut ka mon,
Jabieng thnam namar, palong-umsabon;
Tang shu iohi ïa phi mynsiem shad kmen,
Ban tur sha jan kyiuh shi rynïeng,
Katno nga iapbiej ban peit ia ki to ki rong
Hir-hir nga thrang ïa ki bad kwah ban

Hadien u lappraw, ka sngi phymai bian
Naduh khyndew shaduh sha sahit bnen
Sim pyllieng me pyni lut ïa ki to ki ro
Kynsai phongrai dustur ba la ïa biang,
Kumba ngat jadu tang ia phi nga thrang,
Dik! dik! kwah her sha phi ym don thap

"Baroh ki rong pyrthei ha ngi don lut,
Jingmut ka juh ngin don lang haba kut;
La jingim ngin tei mot u ba jrong tam,
Ynda wai pyrthei "im ka kyrteng sah ka nam".
Jingim ban poi-man dei ka mon U Blei.
Na ki shijur la pynroi ïa pyrthei.

KA LYNTI JINGIM

Ha ka lynti jingim jong ngi ki briew ,
La ngi biej ne stad, long duk ne riewspah;
Ban tip ïa ktien, thylliej, pyrkhat da thew,
Naduh kynthei, shynrang, khynnah, rangbah.

Ha ïing ha sem, la kur ki jait ki kha,
La rit ne khraw ïa shynrang bad kynthei;
Khamtam ïa u kurim ne ïa ka tnga,
Da sur bajem akor burom ngin khlei.

Naduh marjan marpa bad lok ki jor,
Ha skul ha hat ne surok bad jingtrei;
Lyngba kam ba bha, tei ïa mawkordor,
Jingbakla, map kylliang dei ka aiñ Blei.

Ha ba tehsong ka jingiadei jingmut,
Ki khun shynrang, kynthei ïa kmie ki kpa;
Ki kam ki jam baroh ryntih bha lut,
Pule,trei,khaïi ka pynroi pyn par.

Ia jingim bad ka jinglong briew kumjuh,
Don kam jingshaniah bad iadei jingmut;
'Bylla bad nongaikam iamir hajuh,
Ki kam ki jam tuid suk na sdang ha kut.

Ha jingim ngi ioh la kyrdan bynta,
Long khynnah, samla, rangbah bad tymmen,
Ngin mad sngewsih, pang, koit, sngewbha,
Ïa saw aiom ym lah ban kiar ne kynran.

Da jingim ba khuid ba hok ngin long,
Kam pher la rit ne khraw,shynrang, kynthei;
Akor, burom,nang,stad ngin tur shaphrang,
Lynti jingim hok ban kyrkhu U Blei.

U MANGKARIANG BAD KA DIENGBAH

Khasi pnar ïa nga la sin mangkariang,
Marwei nga shong sarong;
Bam ka dih ïa nga la pynbiang,
Hapneh jong ka nga suk ban sah ban shong.

Katno nga dap da ka jingsngew sarong,
Khun ba donbok ka mei mariang;
Lynter jingim jong nga biang-biang,
Pha ri sumar bad kdup ïa nga kyndong.

Ka sngi u slap ka lyer ïa pha ka shoh,
Ïa nga pha ai jingda ba biang pura;
Ryngkat bad pha nga suk ban shong ban sah,
Katba pha dangim nga biang nadong shadong.

Na kliar tnat dieng ba jrong nga shong,
Katno itynnad ban peit ïa lum ki wah;
Ki kshaid ba noh rymphai katno ithiang,
Madan ba ïar ki khlaw ba jyrngam sah.

Ki wah ba sngur ki tuid khlem da sangeh,
Er batemon hir hir ha lum ki wah;
Lyhuh ne them, shad kmen u kdait u khah,
Halor diengbah sdien , mangkariang jaipdeh.

U SLAP BAD KA TIEW LASUBON

Ha suiñ me lum thup ha ka dur u lyoh
'khyndew to wan syrpai jingthung baroh,
Ki phlang ki kynbat syntiew ki diengsoh,
Jingkyrmen ki ap ba men wan hap noh.

Saw aiom khlem sangeh ki wan ki leit,
Pyrem la poi khielung ki dieng u kdait,
Katno sngewtriem ha suiñ bneng me kyrhuh,
Ban hap la dei por ale wat pynslem shuh.

Phlok; phlok; wan jaw u slap,phet rieh ki mrad,
Ki dohkha ha thwei ïa mastieh ïa shad,
Ki syntiew ki dieng ki jingthung jingtep;
Katno sliang ïa u 'lap-praw ha por rep.

Juban-lak ka ba me la khlei ha nga,
Doh-nud ka thrang mynsiem pisa lynga;
Ka por la biang ryngkat bad nga men don,
Slap jingkyrkhu syrpai ïa Lasubon.

POR SAMLA BA KORDOR

Haba liak nga kynmaw ïa por samla,
Mynsiem ka pang, bad dohnud ka dukha;
Nga ïai kynmaw a por ba la leit noh,
Por ba kmen tam sngewbha shaei ban ioh,
Ah! ko por kynsan na nga pha shu jah ,
Sa shisien pat ïa ka nga dang ïai kwah.

Da lei lei ruh arsien kam lah wan shuh,
Tang ha jingphohsniew lah ban ia kynduh,
Ka jinglong samla dei aiom kordor,
Leh noh ei bynnud ia kato ka por;
Ko! Por samla ia nga pha ieh jyndat,
To wan phai seh sha nga, sa shisien pat.

Pha her na jngai bah, sha lyndet ki lyoh,
Kynsan kynsan ia nga pha la ieh noh;
Kumba padiar u khlieng sha sahit bneng,
Jinglong samla per kum um ha sla wang,
Jingim don kam ia kyrmen jingsngewbha,
Sa shisien Por Samla to iaid lyngba.

JINGIM BA KORDOR TAM

Jingim hapdeng ba dangshit kyrang bha ka sngi,
Lyohïong kynsan kah, kawut ka lyer lapbah ther,
Ngim lah ban lait na ki ha ka jingim jong ngi,
Jingbakla, sngewsih, pang-shitom bad ki jynjar.

U bnai u heh u lung u ngen, shiphang u jah,
Syntiew pynitynnad ia mariang tang shi por;
Thwei jingpyrkhat ka thnam, ka phaloh khlem sangeh,
Ki wah ba shlei, nan, ki duriaw kumjuh ki neh.

To im khlem nongshun,ia bishni ka pynsepei,
Wad ia ka hok kam ba bha tam dei ka mon Blei;
Wat shah jynjar, khuslai kin wan ban ia bujli,
Lada shah ia iwei kin wan shibun tylli.

Sah khana ka jingim dei kaba kordor tam,
Namar longbriew kawan tang shisien sha pyrthei,
Na sniew kiar raimaw raidieng,to im kordor tam;
Biej ne stad, duk bad riewspah suk ka jingim palei.

KA WAH MYNTDU

Nyngkong ka sngi na dang lung ka pyrthei,
Na khap ki lum "Myntdu" pha ïai kyrsoi;
Arsut lynti wah rit sha pha wan tuid,
Pha pdiang sngewbha ïa ki la sngur ne jngut.

Wah Myntdu ba don nam naduh hyndai,
Pha ker tawiar sawdong ïa ka shnong Jwai;
Pha bsa ia hali- pynthor kba ba heh,
Nyngkong pynthor neiñ, ba ar pynthor wah.

Kyndiang pynthor neiñ don ka kshaid Tyrchi,
Sha pynthor wah don kshaid Umlidoh bad Tichi;
Myntdu kyllain ïa lyngkha lawlynnong,
Kynjai tynnad ban peit na Park Ialong.

Myntdu pha tuid kum khriang lat-lat ba kmen,
Jai jai pha tuid ha dur ki thwei la-ngen;
Ki thwei ba suk ban shong dohthli doh kha,
Kshaid, ki wahduid mareh ban poi sha pha.

Madiah Kmai Blai harud thwei Syntu Ksiar,
Dei hyndai dorbar thaw bichar ki pnar;
Durmot bajrong bad memorial siat khnam,
Ha ka kyrteng jong u la jer la nam.

Khatwei kilo metre na ka sor Jwai,
Wah Myntdu ha dur kshaid pha noh rymphai;
Por tlang 'rang bad 'thei sha Rynji leit kai;
Simpyllieng u wan paw na khlieh ha trai.

Na kliar ki synrang maw pha noh rymphum,
Ha trai ka kshaid Rynji ki thwei ba jngum;
Pha tuid arsut lyngba khohruh khohram,
Wah Myntdu ha pha la tei LE SHKA Dam.

Sha rum shaneng lhuh ki them ka Borkhat,
Pha pyllong ki thwei heh ba ïar palat,
District Council ka ju die wai ki thwei,
Bun phew hajar tyngka la die kawei.

Wah Myntdu don nam hangno phan shongthait,
Phan ngop ha madan ïar ne khah u kdait;
Da mynsiem eh rang pha khlem leit shata,
Myntdu mynsiem sngur pha tuid sha Surma.

UMPOHLIEW JINGSTAD

Hapdeng ki lum rit, hatrai u dieng bah,
Kyrsoi ki umpohliew ka jingstad bah;
Phohsniew hir hir ïa pha nga kwah ban dih,
Na dangrit haduh mynta nga ap khmih.

Lynti pha tuid napdeng ki madan phlang,
Pynbud pha tuid napdeng ki pyntha rit;
Pha rung bad prong shapoh ki law lynnong,
Ha kliar jong u lum, ha tmier jong ka riat.

Nalor lum shapoh them pha noh rymphai,
Naduh khlieh haduh kjat pha phong jaiñ lieh;
Ha trai lum pha shongthait ha dur ka thwei,
Hapoh thwei khlur ba phymai shad mastieh.

Ha rud jong ka thwei mih ka Latuthin,
Lasubon bad Lasyntem halor dieng;
Simpyllieng buh kjat shiliang sha shiliang,
Man ka step kjat sngi doh ieid baroh liang.

Umpohliew jingstad hangno pha shong sah,
Naduh basdang shaduh bakut ngan bud;
Naduh lumrit shaduh ba long thwei bah,
Ngam shongthait haduh ba ngan da ioh mad.

Ha slap ne khriat, suk ne shitom pham dom,
Sngi bad synñia ïa nga ïai sliang ban pdiang;
Ki rai-eh rai-dam, dieng pynkiang ngan thom,
Umpohliew jingstad nga da thrang biang biang.

La slap ne khriat, suk ne shitom ngan pdiang,
Bad sngi bad synñia ïa pha ngan ïai brai;
Rai-eh rai-dam, dieng pynkiang beh sha jngai;
Jingthrang umpohliew jingstad dei ka thong.

HA IING BRIEW

Naduh hyndai haduh mynta,
Niam dustur khasi Pnar la kha;
Tang 25 ne 30 snem shong ha ïing kmie,
Nang stad, akor burom bad tip sngi,
Jingkmen, jinghun shikhun shikmie shikpa
Tad la poi ka por ba un leit ïing tnga.

Ha ïing ka kynthei ba donbor tam,
Hangta phuh syep ban trei ki kam ki jam;
Sngi ïathoh yn long shidoh shisnam,
Jabieng ka thnam ban ieh la ïing ia sem,
Mei pa la tlot bor bad la tymmen,
Bai bam la pynbiang bad leit jngoh ba kin kmen.

Na iba rit ha duh heh la dep pynbiang lut,
Kum shakri ba bha tam bad khia jingkit;
Na bynta ki khun baieid trei shitom,
Bunsien dieng pynkiang barabor ki wan,
Ki khun u pynioh ka burom bad nam,
Katba kynjri jingieid dang teh lakam ,

Katba dang khlaiñ ka bor dang lah ban trei,
Ïa u tang ktien jem bad jingisynei;
Kum u diengbah slap, lyer bad sngi u shah,
Bynta ki khun u thom ia ki jingeh;
Kam pher la don ha shnong ne ha khlaw,
Ki khun thep mynsiem khlem thait ïai kynmaw.

Ka por ïa u kam lah shan shi slem,
La poi ka por sha ka jinglong tymmen ;
Sha ka jinglong samla u kwah phai dien,
Ha ïing i mei i pa u kwah biang sa shisien ;
Jingtrei shitom bapli long lehnohei,
La noh ki rta ïing briew um don dor eiei.

MIET BA PYLLUN BNAI

Miet ba khuid miet ba pyllun bnai,
Miet jingkmen miet ba suk kynjai,
Tang ha ka miet ba pyllun bnai,
Nga bret lut ïa ki jingkhuslai.

Satlak pyrthei ïa me iaroh,
Ki dieng syntiew, ki lum ki wah;
Naba rit tam haduh ba heh,
Da jingieid me doh Ïa baroh.

Ha por miet ba me tyngshaiñ bha,
Sla dieng baroh kup rong rupa;
Umjer rupa ha sla dieng snoh,
Da jingieid na sahit bneng doh.

Tang katno por na sahit men jah,
Miet pyllun bnai ha nga iai sah;
Lyoh ïong ba rben ia me tap kah,
Tang shibit por ia me pyllait noh.

Jingat phyllung jong ka duriaw,
Bor tan jong me nga ïai kynmaw;
Hajuh pha phaloh wahbah,
Ïa miet pyllun bnai nga ïai kwah.

Miet pyllun bnai nga tip bha ïa por,
Jingtyngshaiñ jong me ba kordor;
Baroh ba im ba khih ïa me ki kwah,
Miet ba kmen pyllun sah nga kwah.

KA MADAN PHLANG

Nga dei ka madan phlang ba heh ba ïar,
Nga bsa ïa liaphew mrad ba ïaid ba par;
Lynter la jingim nga ïai jyrngam sah,
Ki bam ïa u phlang katba mon ba kwah.

Ynda la kdang ka kpoh bad ba la khiah,
La tlot sngi nangta halor jong nga thiah;
Sting ka kpoh ki lehkai ba sngi la noh,
Madan phlang ioh lut kmen sngewbha baroh.

Miet sngi nga sumar phlang un heh un san,
Da bor sngi ,slap, lyer umjerbneng kongsan;
Kpoh thylli ban pyndap da phlang pahuh,
Man ka sngi ki wan ïa nga kim bit duh.

Ynda jingsngew bor la khlain palat,
Baroh ar-liang bor jong ki la ryngkat;
Ban tynjuh bor sdang halor madan phlang,
Kawei liang kwah pynliem ïa kawei pat.

Shynrang kynthei ba luiñ ki reng ym ki ba nep,
Khlieh sngi tur sangah kam ym lah pyndep;
Ki 'si kynthei khamtam la reng ba luiñ,
Lywet u phlang pynmih thied napoh shylluiñ.

Katba nang ïaid por nang ïa bun paid,
Halor madan phlang ki ïa tur ïa ksaid;
Ka thma nang jur ha ki arliang mamla,
Tang na i daw barit hap ialeh thma.

Ah! Nusip jot shano phan lam ïa nga,
Ïa baroh arliang nga ai dih bam bsa;
Lehnohei leh bha jong nga ba la dep,
Madan phlang la syllen bad kylla shyiap.

POR BA LA LEIT POR BA LA SLEM

Ki por ba la leit , ki por ba la slem,
Shano yn leit wad shano pat yn shem;
Lei lei ruh em kim wan phai shuh arsien,
A! ynda lah ngan phaibiang sa shi sien.

Por kordor tam ïa nga phi pynsahnud.
Te balei sha mo tang ban pynpangnud,
Sha lyndet ki khlur bym lah ban iohi,
Teng khat ha phohsniew lah biang ban sakhi.

Kew shi kew kum babe u klew ïa sngi,
Pangnud bad mynsiem la synñia bad sngi;
Na pyrthei khlad don aiu mo ha bneng?
Por ba la leit 'teng ïa nga ki longbneng.

U SYMPYLLIENG BAD KA MARIANG

Hadien lappraw simpyllieng hasuiñ bneng me paw,
Tiak me ïuh kjat ha lum, madan ha khlaw;
Me dei shisha u simpyllieng hynñiew ki rong,
Ha sla khyndew te ym don jaka shong.

Ïa me u simpyllieng la thaw kyrpang u Blei,
Teng teng me wan pyni rong sha pyrthei,
Haba kynriang ka sngi ha ba shong pdeng u bnai;
Khlem ñiew shiliang me paw sawdong pyrthei.

Ki lyhuh ki them nga kiew bad hiar ki lum,
Marwei ha law-kynjah, ki thwei bà jngum;
Ha trai ki lum nga iohsngew ïa ki sur ba thiang,
Ha rud kshaid nga iohi syrngiew simpyllieng.

Ko simpyllieng ha suiñ me paw ha suin me jah,
Ki rong jong me ha khmat jong nga ïai sah;
A! ïa kito ki rong nga kwah ban kdup ban deng,
Shano ngan bud ia me ha khyndew ne sha bneng.

Katba nang tur sha jan katta nang jngai nang jah,
Mynsiem nga thrang ïa me ban kdup ban doh;
Nga thrang ïa ki rong ba phymai nga kwah nga sliang ,
Ryniëng jong nga wan syrpai simpyllieng.

Mynsiem jong nga ka lung dohnud ka tmang blaw blaw,
Nga pisa, lynga bad sliang ban kynmaw;
Ïa la ki jingpule nga buh noh sha kyndong,
Hir hir nga kwah ban deng ia to ki rong.

Ki sngi ki bnai ki leit ki.wan khlem lap sngew thuh,
Sa shisien pat ngan pule ngan hap shong ;
Namar jong me ïa ka jingpule nga la duh,
Nga dei ka Mariang ba la biej tang ïa rongphong.

Ha ka jingim jingnang jingstad kaba kordor,
Sa shi sien pat pule ngan ïai bteng biang;
Ïa jingieid ba nylla ngan ioh ynda biang por,
Kutbai!kutbai! ïa me u simpyllieng.

U DIENG BAH

Shisha me dei dieng bah, diengsan,
Ki sla ba rben bad jyrngamsah;
Ki tnad ba ïar sha suiñ ki pyiar,
Thied ba jwat kham sha jngai ki par.

Sim bun rong ki kwah ban wan dem,
Shijur ha me wan ban rieh tngen;
Umjer bneng ha me ki wan snoh,
Ban syrpai ia sla jyrngam sah.

La shit ne khriat lynter me shah,
Eriong kyllang ban rat ki kwah;
Baroh khih win jingthaw ba im;
Ïa u kyllang ki tieng ki smiej.

Eriong bunsien ki wan sympat,
Ban hap ki sla ban kdiah ki tnat;
Nongshun dusmon kim lah ei ei,
Met bah ba khlaiñ sla lung kin sei.

Ïa dur diengbah ym lah kylla,
Thied ba ai bor ïa met bad sla;
Sur jingkmen ïa jingthaw baroh,
Lynter jingim skhem kum diengbah.

TANG JINGBAKLA

Ïa nga la kha sha kane pyrthei shong basa,
Naduh dangrit nga im bun tang ki jingbakla;
Pule kot nga salia, sha skul ruh khlem leit thikna,
Ha ïing dain dain ai nia, shabar te jemnud bha.

Ha jinglong khynnah samla bun ki jingbakla,
Katba nang mih ki sngi, nangbun ki rong phylla;
Ha kper syntiew hajar jait thapbalieh bun rong,
Pyrkhat jingmut her tang shata mynsiem ka thrang.

Ïa ka um-pohliew jingstad ngam pat da ioh mad,
Jingpule la bret sha kyndong, namar la blad;
Ïai puson la jingim, bad kylli balei sha?
Ïa lynti khohruh khohram, nga kum ïaid bakla.

Haba trei ki kam ki jam, nga da leh torti,
Ki jingpynshoi basniew, ïa nga ki kdew lynti;
La king janor, hap pyrkhat ïa jingbha lawei,
Por ba la leit, por jingpule, nga la duh ei.

Ki bnai bad snem ki ïai tyllun, rta ka nang jrong,
Ka khia ka shon ha ïing, hap kit nadong shadong;
Pyrkhat her sawdong pyrthei, kam pat shi dana,
Ha ka jingim jong nga bun tang ki jingbakla.

JINGIEID BA SHUKOR

Hu shi hu nga iam nga ud pangdohnud,
Brub shi brub na nga la jaw ki ummat;
King janor bad thnam, dohnud kum ban kad,
Ha ba nga kynmaw ïa por ba la leit.

A! jingieid shaei jngai pha kdat na nga,
Shano pat ngan leit wad hangno ngan lap;
Ïa jingieid ba kordor bad ba nylla,
Ummat kthang na nga tuid sngi bad synñia.

Tip iano ngan beiñ hano ngan kynnoh?
Nusip hi la thoh ym lah shuh ban lait;
Ko um-mat kthang na nga to ryngad noh,
Ba jingpang mynsiem, bad pangnud ngan bret.

Ah ! jingsngewsih ki mih khlem poipyrkhat,
Khlem don daw ei ei ïa nga wan sympat;
Nga shaniah tang ha U Blei ban pyllait,
Ïa jingkmen jingsngewbha ngan sa ioh pat.

Hu shi hu nga iam nga ud pait dohnud,
Jingmut pyrkhat ki jngi ha thwei um-mat;
Um-mat kthang phi kyrsoi na nga khlem thait,
Ïa dohnud mong, dei ban tah da jingieid.

A! jingieid pha phet noh jyndat na nga,
Nyngkong ki sngi kynjri jingieid skhem teh;
Don daw aiu mo phi ieh khoh ïa nga?
Pleng dei jingieid shukor jingieid matlah.

KA MARIANG

Ka mariang ba khuid bad ba itynnad,
Ha pha jingim briew bad ki lai phew mrad;
Ki syntiew ki dieng ki phlang ki kynbat ,
Ki pynphuh pynphieng bad ki er-pyngngad.

Ki kshaid ba itynnad ki noh rymphai,
Wah rit wah bah ki tuid khlem jingkhuslai;
Ki madan phlang ba ïar bad ki lum bah,
Katno itynnad ban peit makashang lumthah.

Ki khlaw ba rben ki ïai jngum jyrngam sah,
Ki sim bun rong ki siaw ïa rwai ïa pah,
Ki lai phew mrad hangta ki shong ki sah,
Mynta ka paw kumba la duh bad jah.

Ah! u briew bapli khlem pyrkhat puson,
Ki dieng ki siej ba lung naphang la pom,
Por kan sa poi ba kin duh khlaw ki btap;
Pyrthei kan lyngki sa kylla ri shyiap.

Ki sim ki doh bad jingthaw lai phew mrad,
Napoh khlaw la jingim ki ïa phet krad;
Riew suloi ha lum bthei ki bom ha wah,
Long bih ki thwei ki khlaw de kin sa jah.

To kyndit bynriew te la dei ka por,
Ïa dieng ki siej wat pom bad thang jubor;
To iada bad khein kor ïa Mei ramew;
'da ïa khyndew ban nymtuid sha duriaw .

Ngi dei ban pom ïa ki ba la biang rta,
Ka lawei jong ngi kan miat kan san bha;
Wat ai lum ki wah madan kin syllen,
Ba jingim pyrthei ym duh jingkyrmen.

U khun bynriew dei u ba halor tam,
U nongkhmih nongpeit bad u nongialam;
Ai lum, madan kin jyrngam wah kin shlei,
Mariang kyrpang tam ba kyrkhu u Blei.

U SIEJ LUNG

Na ka mei ramew ,bluit ha sla pyrthei,
Jingmut pyrkhat jong u don tang kawei;
Bam dih biang lut, um pyrwa ei ei ruh,
Khun dapshynrang kha pura bnai i mei.

Na pneh ka kmie, ki khmat u shang kylleng,
Sngi bnai bad snem ki nang heh ki nang plung,
Ha saw aiom shad kmen, ryngkat rongphong,
Samla jinglong ïa bneng u kwah ban dung.

Nangheh ka rta, jingmut pyrkhat nang ïar,
U sdang ban sei ki sla ki tnat ba ïar;
Lynter jingim mariang ïa u ki shoh;
Rta ka sdang ïaw, ka khlieh dem ngun shapoh.

Kylla bamut ynda met phad sdang noh,
U sdang ban tip ïa khia ka shon baroh;
N̈asdang hakut, iano yn beiñ ,kynnoh,
Takor shyn̈iang nusip jot, hi la thoh.

POR BA LA LEIT NOH

Por ba la leit ba dap da kmen sngewbha,
Na dangrit haduh ka jinglong samla;
Ha klass ki juh ki kot bad ki lynnong,
Riewspah ne duk, uniphom ngi Ïa phong.

Por ba la leit noh shirta ngam ioh shuh,
Sha jngai bah na nga phi phet jynduh;
Ki por ksiar por ba kmen ba bang ba thiang,
Sa shisien nga kwah, ale wan phai biang.

Bunsien lade nga kylli balei sha?
Na por sha ka por bun ki jingkylla,
Por kmen ïa nga ieh beiñ khlem isynei;
Katba duriaw kumjuh ki dap ki shlei.

Wei ba la leit, wat wan phai shuh ,
Myntoi aiu shuh ban kynmaw nga sngewthuh;
Tang ha phohsniew ia phi nga iohi biang,
Por ba la leit nga lung mynsiem nga tmang.

U KHULOM BAD KA KOT SADA

Phi dei ka kot sada balieh,
Jingmyntoi ioh ban proh ka khlieh;
Na khynnah skul ha ki rangbah,
Ha pyrthei jingstad juk kwah spah.

Nga dei khulom badon burom,
Khun bynriew donkam bun rukom;
Khulom banep bad proh jingmut,
Shityllup pyrthei synshar lut.

Tang ka rong sia long um nga don,
Bad phi shirta kan sah kan shong;
Ha pyrthei jingstad ki tip bha,
Khlem khulom, sada la makna .

Pyrthei jingstad ka heh nangiar,
Ma u bad ka kharoi khapar;
Ym dei ba kob ne ba sarong,
Pyrthei jingshai jingstad ka long.

KA POR SHONG SKUL

Nga dei u khynnah skul ba bha jinglong,
Ha la jingpule nga ïai minot thop;
Man ka sngi tie uniphom nga phong,
Subjek ba jem ne eh nga dei ban jop.

Rutin pynbiang kot bad kopi,
Shatri la rah pla kot nga kieng;
Ka por la biang sha skul ngan leit
Ïa mei pa nga doh da jingieid.

Shuwa ban rung sha klass u laiñ nga ieng,
Ïa ki nonghikai nga dei ban kohnguh;
Jingbatai kot nga sngap kyndiang,
Period ki leit subjek nga sngewthuh.

Sha skul shi sngi ruh ym bit ban duh,
Tang ha klass ba ïa ryngkat jinglong;
Khun sahep ba duk ne khun riewspah,
Ki juh ki kot ki uniphom ngi phong.

Lada long duk jabieng nga tam lut,
Nga dei ban poi shaduh skul bah ;
Na ka bynta ka jaitbynriew nga aiti lut,
Ha la ka ri ngan im ngan synshar hi.

Katno sngewnguh nongpyniaid skul,
La ki jong ki skul la ki jong ki uniphom;
Naduh AB haduh high skul,
Ryngkat disiplin bad ki uniphom.

KHUN TAM SNENG

Khun sim shongsuk hapoh ka skum,
Slap ne khriat i mei i pa thum;
U khlieng na suiñ ka khmat u ba,
Ngin tieng lei hapneh mei i pa.

Kawei sha kawei pat ka tnat,
Na u diengbah sha u wei pat;
Na ka 'law bniap sha 'lawlynnong,
Na lum rit sha lum bah ba jrong.

Sha rum sha neng hikai ban her,
La sur bathiang jingrwai bapher;
Jingbam bun jaid bad soh bathiang,
Baroh saw aiom thiar la biang.

Shuwa ka step kan phai biang,
Ha kliar u dieng ki pah sur thiang;
Kjat sngi wan doh ïa baroh lang,
Khrik khrik umjer ksiar ha u phlang.

Ki sdang tip ïa ka dum ïa shai,
Saw aiom kheiñ por da jingrwai;
Ym donkam kper ne ka lyngkha,
Mariang ka ai jingkmen shirta.

U kbeit na suiñ u suh khongpong,
Kpoh thylli ïa ki kwah ban rong;
Khlemraiñ sha sahit phet kylla,
Ummat balang da jingkmen ki nongkha.

Ki swait ba jwat, met ba khlaiñ bor,
Jingsneng mei i pa kim kheiñ kor;
Nongpun nongkha ki ïai ban khroh,
Pyrkhat babha saiñdur baroh.

Ki siang thapbniang ha suiñ ki per,
'lah shuh ban khang shano kin her;
Ïa nongsumar iehnoh shadien,
Shilliang duriaw khlem kyrtian dien.

JINGIEID

Jingieid ba kordor jingieid ba nylla,
Satlak ka pyrthei ym don kiba lait;
Ngim lah ban kiar ynda la biang ka rta,
Da pyrkhat bha shwa ban shim Ïa ka rai.

Ïa la jingieid ym don ba hikai ba pyni,
Nang jrong ka rta nang ïar jingmut;
Ynda biang por ma ka ban lam lynti,
Ïa ka ym lah ban khang ne set byndi.

Ha khmat jingieid duriaw dang rngad,
Lumbah ha ka ki dang madan;
Baroh kiba im ha pha kin ngat lut,
Jingieid banylla ha pha don jinghun.

Ngi wan sha pyrthei lyngba ka jingieid,
Naduh u barit tam haduh u syiem;
Baroh ba im ba khih kim lah ban lait,
Ba ïaid ba par ryngkew ba im ha um.

Kynmaw dei ban pyndep ïa jingpule,
Jingnang jingstad ba donkam tam ban ioh;
Khnang ba hadien habud ngin ym babe,
Jingim ba kordor shi rta long u soh.

Na ki shijur shijur la shlei pyrthei,
Khlem don jingieid ym don jingim;
U Blei u buh jingieid shynrang kynthei,
A! jingieid pha synshar ba khih ba im.

KA THWEI BA JYNDONG

Na kliar u lum shapoh wah khmat nga phai,
Ka thwei ba jylliew nga iohi na jngai;
Ha shilliang wah latuthiñ phuh rong saw,
Halor dieng shijur ki ia rwai ïa siaw.

Dik!dik! mynsiem shata ka kwah ban her,
Shijur ki han ha sla um ki ïa per;
Ka um ba sngur ka thwei ba jrong bad ïar,
Nga kwah ban sum ban khuid ka syep ka syar.

Shwa ba ngan sum ban ryngkoh shapoh thwei,
Pyrkhat puson da jingtip briew tip Blei;
Nga jngi sharum shaneng sawdong ka thwei,
Katno sngew hun mynsiem jingim palei.

Paitpuraw 'lor dieng pah koit-koit kaliaw,
Nga sngew ki ong jingieid nylla janai;
Marwei nga samrkhie bad sngewthamula,
Long kum ha rngai, ki sim ki kren khana.

Dei ha ka por ba sngi ka shit kyrang,
Hir hir er batemon ki beh suh sieng;
Ha teng nga suh shapoh, shiphang shajrong,
Pleng hangta phi dei ka thwei ba jyndong.

KYNTHEI BA DON BUROM

Na danglung ka sngi na danglung u bnai,
Na duh dang hok dang sotti ka pyrthei;
Trai Nongbuh Nongthaw I'u symbai u ai,
Ha lum, madan, sharing kin dap kin shlei.

Sei lung ki phlang kynbat ki dieng ki siej,
Ki syntiew bun rong ki phuh itynnad;
Mariang ba itynnad ban pynshoh biej,
Ym tang kine shibun lynti ki lad.

Laiphew mrad u buh ban par sla khyndew,
Ki sim bun rong bun jait ha suiñ ki her;
Ki dohkha ba im ha thwei bad duriaw,
Baroh ki don la bhah ka sap shijur.

Khatduh khatwai U Blei U thaw ia briew,
Hadien u buh kynthei namar jong u;
U briew long ha khlieh tam ïa ki jingthaw,
La thaw ïa u briew ha ka dur jong U.

Ïa u symbai la ai ha u shynrang,
Kynthei kan ri sumar pynheh pynsan;
La buit ka bor bad ha jingshemphang;
N'u Blei ki wan trei kam,jingnang,jingstad.

Ha ki lum Khasi bad Jaiñtia ngi don,
Thep mynsiem ïa kynthei ngi ri kyndong;
Spah ,jait, kynja ngi ai lut katba don,
Namar ïa kynthei ñiew kor bad burom.

To synei lem ia khat-ar-bor bapli,
Dustur riti to ri akor burom;
Jingieid nylla ha nongwei wat aiti,
Ha snieh pyrthei 'thei khasi don bok tam.

KA NUSIP

Balei mo! Katne nusip jot jong nga?
Nga trei shitom naduh dang lung ka rta,
Naduh dangrit nga shem jynjar khuslai;
Kum ki paralok ngam ioh ialehkai.

Sha skul ruh ngam ju ioh ban leit thikna,
Na dang khynnah lyngkor ban khia ïa nga;
Lyngkor, kam ïing namar jingduk ka ban,
A! ban mon la jong sha pyrthei ngam wan.

Ïa jingpule na dangrit la iehnoh,
Sha long samla mynta nga sdang kynjoh;
Dei hangne nga wad jingkmen jingsngewbha,
Ha bymdon jingstad lehnohei ïa nga.

Kum syntiew phuh itynnad tang ka rong,
Thapbalieh bun rong ki wan dem shiphang;
Kiwei hadien ki her noh khlem ioh nong,
'nohei syntiew bapli bym don um thiang.

Bunsien nga shong ruma, peit nga phohsniew,
'mat ksiar rupa kyrsoi kum umpohliew ;
Na bynta ka lawei nga ïai pyrkhat,
Ummat ksiar ïai tuid ha ngab khlem shongthait.

Nusip la dep thoh shun ym lah ban kdat,
Ym don lad lynti shuh da kumwei pat;
Shi tyllup pyrthei ïa ngat lang baroh,
Man briew nasdang hakut nusip la thoh.

TO TIP

Khlem da don ka jingpang ka jingshitom,
Ngim tip ïa ka jingkoit ba kordor tam;
Lada khlem don ka pap ka sang ka ma,
Ngim tip ka ei ka hok ne ka jingbha.

Lada ngim nud ban mad ïa jingbakla,
Ngim tip ïa kaba dei ka tam, duna;
Ka rta ba ïai tyllun kum shalyntem,
Jingim ngi ioh, ïa jingshai bad jingdum.

To tip ïa kaba sdang bad ka jingkut,
Ngi im ha pyrthei na bynta ban ïap;
Shisha te lada ym don ka jingiap,
Ka jingim ruh kan ym don ka jingmut.

JYLLA SYNSHAR PAIDBAH

Mekhalaia state ba ieid eh jong nga,
Ïa pha la jer kyrteng da bar jylla;
La bun phew snem la ioh jylla pura,
Shisha kyrteng trai ri ym lap ïa pha .

Mekhalaia state ba ieid eh jong ngi,
Ngi dei ban jer kyrteng da ktien trai ri;
"Meghalaya state" mut hima ki lyoh,
Ka kit jingmut ka jaid briew la jah noh.

Haduh mynta khlem thikna pud u sam,
Sha ka diang la jan nguid lut da Assam;
Sha ka mon pat thombor da Bangladesh,
Katno jynjar lanot ba shong khappud.

Ko! Nongmihkhmat ha Elekshon kampeiñ,
Pynher kular pynbna paidbah jong phi ;
Pynthame ban kit, bah, lyngkor ka Ri,
Pynban sahjit kular khlem lah pyndep.

Phi lut por tang ha ka ïa knieh shuki,
Ia kup shiliang,sem shiliang khlem iohi;
Phi ialeh ban pynheh ïa la saipan,
A! katno ba iam katno kiba thngan.

Jait bynriew hynñiew trep ba tang shi troh,
Ah! Blei to ri sumar, ban ym jah noh;
Ha Indian Oshon per kum lieng kynda,
Duriaw byrthen kylla lieng kha ma kha.

SUR JINGRWAI

Sur jingrwai ki don bun jait bun bynta,
Jingrwai bunsien ka mih na jingsngewbha;
Bunsien ha trei ba ktah ngi siaw ngi rwai;
La ha kmen ne kynjah, sngewsah marwei.

Sur jingrwai na ka bynta ki samla,
Wat ha ki jingsngewbha bad jingsngewsih;
Ba nongthaw jong ki ban set te um lah,
Lyngba ki sur bathiang ïa ki pynmih.

Ki sur jingrwai dei sap kaba phylla,
Ba nongthaw la ai ban iathuhlypa;
Ki jingrwai niam, sngewbha ne jingieid Ri,
Namar tang ha lade um lah ban set.

Ha ba jingim ka suk ka kmen sngewbha,
Ki mih la ka mih sur jingrwai sngewbha;
Ha ba shempap,mynsiem dohnud ka pait,
Khlem poi pyrkhat sur rwai ryngkat ummat.

Sur jingrwai long dawai, jingbam ba bang,
Kyntien ieid myllung ba da pynjahthait;
Ki sim ki doh rwai siaw ki sngewtynnad,
Kumjuh u briew ïa sur rwai sngew kyrpang.

JINGPHOHSNIEW I'U LOOM MOOLIKSOO

Halor loom kyntang ïeng u Mooliksoo,
Najan na jngai ia me kwah peit wan ioo;
Kper syntu donnam tam halor loom Mooliksoo,
Bunsien nga ruma bad sha i iymphoo.

Phounten, merrigoround ha man la ki dong,
Swimming pool ïa kynthei bad shynrang;
La ki jong ki laiñ ïeng ki syntiew ba bun rong,
Khynnah Ïa shad ïa mastieh halor madan phlang.

La shit ne khriat mynsiem kwah leit shata,
Ha children park ban ialeh kmen sngewbha;
Ki syntiew la shna ha i dur hati dur khla,
Shi rynïeng kup ki da i rong jyrngam nylla.

Syntem, matmiaw, ha lympheiñ jaluba,
'Tuthiñ, 'tymphu, 'khangwet, sama, soneiñ, satymbra;
Phuh itynnad la i dur miat i bha,
Ha 'batemon ki ïa shad ïa kmen ïa sngewbha.

Talawiar sawdong la ker da ka kynroh,
Ki sim halor dieng ki rwai ïa siaw ïa pah;
Ha ranab loom bun jaid syrtap ki dieng ki soh,
Ha ki saw aiom ki phuh ki soh khlem sangeh.

Por kordor tam ïai tyllun khlem sangeh,
Nang, stad ha pyrthei bad koit dei ban ioh;
Kat ka jingkhuid, ki riam, ka spah ngi kwah pynioo,
A! jingphohsniew wan ur long ha loom Mooliksoo.

TANG SHISIEN SHA PYRTHEI

Balei mo? Katba dangim tang beiñ ka kynnoh,
Ynda Moina u her noh sha lyndet ki lyoh;
Kam ba bha jong u, ngi khanatang ngi iaroh,
Leh nohei khlur ummat,ba kyrsoi khlem sangeh.

Tang shisien ngi wan mih sha sla pyrthei,
Katba dangim, ban ieid burom kylliang ngi dei;
Namar jingim kordor tam na U Blei ngi ioh,
Rta lyngkot ne jrong, nusip hi ba pan ba thoh.

Ha jingim don tang ar-tylli lynti ngin iaid,
Ka 'Wei ba bha, wei ba sniew, ia kawei ngin jied;
Tang shu bakla, jingim kordor tam la sepei,
Arsien kam wan, namar shisien kha sha pyrthei.

U KULAB BAD KA THABBALIEH

Miet step ka um ïa me la ai,
Khlem shongthait da taiew bad bnai;
Khlieh sngi sei lung bad nang kham jrong,
Ïa tiew kulab ngan ri kyndong.

Ha kper syntiew la stail phi ïeng,
Kum ki khlur rit shi khrum ha bneng;
Ha la ki rong phuh itynnad,
Hapdeng i'u tiew kulab nga wad.

Suiñ bneng ba khuid miet ba kynjah,
Umjer bneng myn miet ïa ki doh;
Miet pyllun bnai kylla rupa,
Umjer step ki padoi ha sla.

Ha kper syntiew wan boi u ngap,
Um thiang kjit ha sympa pyndap;
Ha tiew Kulab 'balieh shad kmen,
Da jingieid ha tiew kulab dem.

KI ANGEL KHYNDEW

Baroh ba im ba khih ki dei jingthaw,
La jong rukom im la jong rukom kha;
Ba im ha khyndew ha um bad ha khlaw,
U Blei la buh shijur ban Ïa shongkha.

U briew paw dei u Syiem jong ki jingthaw,
Isih ïa jingsniew bad ieid ïa jingbha;
U her ha suiñ synshar ha sla khyndew,
Wad jingtip haw-haw duriaw poh niamra.

Shi tylliup pyrthei ba kylla khongpong,
Thom ïa ka sang ki leh kam ba shyrkhei,
Ka mynsiem ksuid hapoh, riewblei hajrong
La ri ha niam thma bor ka kwah pyrthei.

Katba nangroi jingstad nang bun kam thok,
Sawdong pyrthei ki kam sniew nang jyllei;
Tang biang lade bea khun kamai bymhok,
A! ko ki angel khyndew lyndet Blei.

U LYOH BAD KA UMSAW

Nga dei u lyoh ïong ha suiñ bneng nga per,
Jaka ngam don, sawdong pyrthei nga her;
Mei 'ngi ka thang tyrkhong pyrthei mariang,
Ïa pyrthei nga kah dum sawdong kylleng.

Eriong erngit ïa khubor lyngba phah,
Lama ïong ba saw ha suiñ bneng nga rah;
Shuwa ba ngan hiar thma sha sla khyndew,
Ki dak ki shin ïa mariang nga pynpaw.

Leilieh ka talain sha kamon ka diang,
Tied u pyrthat pynsmiej ïa baroh lang;
Na suiñ bneng ai dak kyrhuh nga pynbna,
Lapbah lapsan pyrthei ïa umsaw kha.

Na lum madan nga kit lut ïa ka sboh,
Wahduid nga pynshlei ban poi sha wah bah;
Kshaid balieh rupa pynkylla rong jngut,
Ym don ba lah ban khang ne ban pynthut.

Wah bah nga pynshlei na shiliang-shiliang,
Thwei ba jngum lat lat nga pynkylla khriang;
Nga kyrhuh nga byrthen lymbub na phang,
Dohkha dohpnat phet rieh sharum shaneng.

Tang shiphang nga pyllait lut baroh lang,
Nga poi suk poi sain lynti duriaw bah;
Suiñbneng la khuid tyngshain khlur, sngi u bnai,
Sim ki siaw bad rwai wan ka step phyrnai.

Kumta jingim jong ngi ki briew kumjuh,
Ha jinglong samla, dei por jingtynjuh;
Ka snam dang khluit, jingmut shabar pynpaw,
To tipsngi wat niom kum lyoh bad um saw.

KI SAW AIOM

Ha ka ne ka pyrthei jong ngi,
Shi snem don aiom saw tylli;
Ka tlang, pyrem, lyiur bad synrai,
Rta tang kawei aiom lai bnai.

Ka rta briew ruh don saw kyrdan,
Khynnah, samla, rangbah, tymmen;
Ha saw kyrdan ngi dei ban iaid,
Sngewbha, sngewsih ne pang bad koit.

Man la aiom ngi ieid burom,
Syntiew ki soh ki sei jar la aiom;
Na dang lung pyrthei la ai bynta,
To kyrkhu ba kam kin miat kin bha.

Katno thiang sim ki doh, ki rwai,
Ki tip ban kheiñ por ïa ki sngi ki bnai;
Ba her, par ha khyndew, ba jngi ha um,
Kine baroh ki sei ki kha ha la aiom.

Ki sur thiang nga rwai namar jong phi,
Kyrkhu ki kam kin bha man ka sngi;
Na sdang ha kut kyrkhu ïa ngi,
Ha ki saw aiom ngi im khlieh ka sngi.

Nongthaw u buh kyrpang ïa saw-aiom,
Phi leit bad wan man la ki por ki snem;
Phi dei Aiom bym don jingkut,
Tang haphi ki shaniah jingım ba suk.

SHI JUR KI DIENG TYLLAW

Shijur dieng tyllaw hapoh 'law-kynjah,
Katba dang mih ki sngi jingrhem nangheh;
Sngi bnai bad snem iai tyllun khlem sangeh;
Sngi synñia batemon suhsieng ïaibeh.

Suiñ bneng bakhuid, khlur phyrnai kyndongdit,
Nai khatsaw synñia tyngshaiñ khlem jingwit;
Tyngshaiñ ha lum ha wah,bad lhuh ki them,
Jar jar ha khlaw ki rieh, mynsiem shad kmen.

Kyndit erïong sympat ha law-kynjah,
Katba dieng tyllaw nangrhem ding nangheh;
Tdem ka kiew shajrong ban buh rieh ym lah,
Bna lut ha shnong jingjia ha law-kynjah.

KA JINGBUAID

Ka jingbuaid ka don bun jinglong,
Ym dei tang uba buaid drok ne kyiad;
Naduh hyndai buaid sawdong pyrthei,
Ym tang shynrang wat ka kynthei.

Buaid kyiad sngew sarong leh khla,
Da bor trei u khawiang sngew tang ma nga;
Jingduk sngewsih ym don tang ioh suda,
Ha ïing byrngem ïa khun bad tnga.

Hapdeng ki lok kti ha poh pla,
Ynda iehnoh khawiang babe kylla;
Jingmlien jong u um lah pynduh ïa ka,
Jingdih kyrni pynlyngkot rta.

Ka ba ar dei jingbuaid bor,
Buaid bor 'rang bad 'thei kum nongsynshar;
Ynda paidbah pynkup iktiar ha ki,
Leh katba mon bor shong ha kti.

Ïa kam ki briew ki tuklar lut,
Naduh kam ba heh tam haduh barit;
Ki bat ka wait ialeh arliang syrti ,
Buaid bor mih sarong ha ki.

Ba lai ka dei jingbuaid spah,
Khlem salia para kur ïa knieh bad rah;
Tang ban biang ka lade ban ioh lum spah,
Ïa bym don lad iarap ym kwah.

Nongsynshar don bor heh saipan,
La im ne iap ka jait bynbriew kim kheiñ;
Pud u sam ka Ri shadien la ieh noh,
Ieid Ri tang na bynta ka spah.

Khate ïa bor na rit ha heh,
U thiar ka spah bym ju shlei lano ruh;
Ki bsa ïa khun da jingkamai bym hok,
Dei na ka mih kam tuh kam thok.

Saw dei jingbuaid bor kynthei,
Ynda biang lut ka sngewmeng ha nga mei;
Jingtrei shitom rangbah ka leh-noh-ei,
Rta la noh um don dor ei-ei.

San buaid niam sawdong pyrthei,
Satlak pyrthei khun bynriew leh tip Blei;
Jingbuaid niam hala ka jong jingngeit,
Dei buaid niam pynjot pyrthei.

Buaid bor trei baroh jait kam,
Ynda jur than ka buaid spah bad niam;
Jingsngew badei tang la jong ka ba bha,
Na niam bad bor khie sa ka thma.

KA WAH DUID

Shisha nga dei tang wah duid iba rit,
Na pdeng ki lum, ki khlaw ba iong nga mih;
Na law lynnong, nga tuid sha madan phlang,
Aiom ïa nga pynkylla dur jinglong.

Suiñbneng synrai khuid mariang kylla dur,
Syntiew phuh wahduid ba long sngur;
Nga tuid arsut sha them, naduh jrong lum,
Ha dur ka kshaid rupa nga noh rymphum.

Nga dei i wah-duid barit ba long sngur,
Jingim jong nga palei ba tang shisur;
Aiom tlang khriat tasam kylla dur sniew,
Ïa jinglong samla bad ka jingbha briew.

Pyrem ka wan jingthung ban pynkhie lung,
Syntiew ki skud, dieng ki siej la seilung;
Ngap u lwai, la pahuh ka bam ka dih,
Laiphew mrad la kmen ba pyrem wan mih.

Khlem don u lap praw sngewtlot bad sngewswai,
Dik!dik! mynsiem ka thrang ale syrpai;
Por la biang ban hiar pyrthei ban pynjaw,
Wah duid ba khmih lynti ïa u lap-praw.

Ha suiñ u lum thup, kyrhuh sa byrngem;
Ale lap-praw hap noh sha sla pyrthei,
La wah-duid ba sngur to pyndap pynshlei.
Nga dei wah-duid jingim ba khuid mynsiem,

SPAH PYRTHEI

Ha pyrthei u briew don kam ïa ka spah,
Ha bym don ka spah ban trei kam um lah;
Na rit ha ba khraw don kam ka pisa,
Ha synshar khadar ne wat ha ka thma.

Wad spah u briew ban biang ka trei ka ktah,
U trei shitom miet sngi ban ioh lum spah;
La ha shnong ha khlaw ha lum ne ha wah,
Ïa ka spah pyrthei hir hir hi u kwah.

Spah pyrthei ka pynkiew ïa nam burom,
Na bynta jong ka ki jingeh u thom;
Hok ne bha ha bym don spah lehnoh ei,
Ha bym don ma ka buit baroh iap ei.

Pyrthei juk mynta, pyrthei kwah spah rhah,
Leh kam bymman tuh lute bad shohnoh;
Ki bsa khun da jingkamai bymshong hok,
Ki khun jong ki kin mih nongtuh bad thok.

Ki kwah ban bam da um-syep jong ki wei,
Ïa hok raiñ rem kim ju kheiñ dor ei ei;
Kynmaw la kpa leh kam sniew spah tylli,
Khun jong ki pat kin leh hajar tylli.

Snem ki iaid nang bun nongtuh nonglute,
Jah nongrep, ba bylla ïa tuh baroh;
Sorkar kam lah pynduh khoit ïa kam sniew ,
Hap ïa leh thma bad nonglute nongtuh.

Katba nangstad katta nang bun jingsniew,
Jingpang ka hiar thma ïa u khun bynriew;
Spah pyrthei pynbha bad pynjot i'u briew,
Ka thied bad die tad ïa burom long briew.

KA UM-KSIAR UM-RUPA

La jer ka um ksiar um rupa,
Man la ka sngi donkam ïa ka;
Haba sliang ïa ka nga kwah ban ioh dih,
Miet la bad step Ïa ka um bit ban duh.

Ha shet ha tiew , ka ja ka doh,
Nga sum bad sait ki jaiñ baroh;
Khlem don ka um pyrthei dap da jaboh,
Ha dur slap ai jingkyrkhu ïa baroh.

Jingthaw ha suiñ ha sla khyndew,
Hapoh khyndew, ba jngi duriaw;
Jingthaw bad jingthung ha snieh ka pyrthei,
Ïa ka um ymbit ban duh da lei lei.

Ngi ioh ka um lyngba u slap,
U pynsngem ki jaka b'u hap;
Lapbah pynshlei ia wahduid bad wah bah,
Ki wahbah mareh thong sha duriaw bah.

Sha suiñ phai dien ha dur jynhaw,
Bad kylla sha ka dur u lyoh;
Bad lyoh u phai kylla ha dur u slap,
Baroh khoit haduh ki jingthung jingtep.

Ïa ka ym tang ba im don kam,
Wat tiar ba thaw ïa um donkam;
Khlem don ka um shisha ngim lah im rta,
Ka poitri la jer Um Ksiar Um Rupa.

KA THWEI BAD I LIENG KYNDA

Pleng pha dei ka thwei ba jylliew,
Ka jingïar kat ka khun duriaw;
Ban tur sha jan pynher syrngiew,
Pha byrthen sha ryngkew ban kiew.

Sha shilliang te nga kwah ban leit,
Umsyep ka jaw ngan pynjah thait;
Nga don tang da i lieng-kynda,
'rum 'neng nga king ban shem sngewbha.

Sngi bad synnia king lieng kynda,
Lynter jingim nga per ha sla;
Jingphaloh suki bad thynda,
Mynsiem ba sliang syrpai ïa nga.

La shit ne khriat ngam ju pyrwa,
Synñia umjer la lap ïa nga;
Bneng ka kyrhuh lei-lieh thaba,
Ki wah ki shlei ki lum ki twa.

Ka lyiur ka leit, tlang wan kylla,
Pyut ka boitha i lieng kynda;
'rud um 'lor shyiap kyntait ïa nga,
Pleng! dustur khasi pnar nylla.

Sha ïing ngam lah ban phai kylla,
Ar sien nga kwah king lieng kynda;
Ïa jingbha briew la lip na nga,
Halor u shyiap, nga la kut rta.

KA LASUBON

Ha trai jong ka kshaid halor u mawsiang,
Narud ka thwei la ker da ki mawlong;
Ha syndah jong ka don krem kaba heh,
Dei ha trai jong ka pat don ka thwei bah.

Harud jong ka krem mih ki dieng syntiew,
Ki sim ba tip por ki ïa pah sngewbang;
Khrik!khrik! umjer ksiar padoi ha sla dieng,
Kjat sngi doh ieid ïa baroh lang ha khlaw.

U ngap u ïai her, wia wia suh u kyieng,
U khlieng u pah ha suiñ, bad her kynriang;
Ka sngi ka sep, u bnai u jah na bneng,
Myn-synñia her sakma ki ñiang ba-ding.

Napoh krem mih ka thei samla bhabriew,
Suki suki ka iaid napdeng syntiew;
Harud jong ka thwei, halor u mawsiang,
Ka wiat rymmuiñ, hangta shiphang ka ïeng.

Ka briew kaba lieh, rynïeng kaba biang,
U shñiuh ba ïong phyrnai bad ha ka jrong;
Ki pyllew khmat pyllon ba ïong phyrnai,
Ka khmut ba nep bad la wandur janai.

Ki ñiuhmat kiba jrong bad ïong phyrnai,
Rymmiang shyntur ba saw blad bad ithiang;
Ki ngab ba lieh bad jlih kum ka pylleng,
Bniat ba lieh tyngshaiñ, shympriahti ba jrong.

Ym don thei ban nujor bad ka Lasubon,
Ka dur tam lut ma ka ïa ki kynthei;
Leh noh ei thei bhabriew jong ka pyrthei,
Ïa ka Lasubon la thaw kyrpang U Blei.

U Simpyllieng u jah na sahit bneng,
Shisien ha ka lai bnai ka jngi ha thwei;
Ha saw aiom jong ka pyrthei mariang,
Ha nga hi Lasubon ka dei puri Blei.

U SYIEM KI SYNTIEW

Syiem ki syntiew ka mei mariang sumar sukher,
Haduh mynta u dang don ha ki sara kper;
Bam ka dih baroh ia u phi la pynbiang lut,
Ha pneh mei ramew u sdang sei , bad heh shylluit.

U phuh pynitynnad ha la ki laiphew rong.
Ka lyer wan rah jingiwbih sha kylleng sawdong;
Thapbalieh bunrong ki wan kjit ïa um bathiang,
Kum syiem ki syntiew u pynhun ïa kiba sliang.

Kat ba dang bun ka um ba thiang ïa u ieid eh,
La slap bad lyer ïa shit ne khriat ban jngai kim kwah;
Kat ba dang khlaiñ ka bor um bathiang nang ïai sei,
Namar jingsbun mynsiem ïa ki u isynei.

Ba im ba khih , jingthung don ka por ïa baroh,
Jingphuh itynnad jong u slem kam lah ban neh;
Jingiwbih la duh noh um bathiang kam don shuh,
Thapbalieh bun rong n'u syiem ki syntiew phet noh.

U JUMAI BRIEW

U Jumai u khynñiuh barabor,
Ïa ka khyndew u pynkad arliang;
Ïa lum bah lum san u pynjulor,
Diengbah wat wahbah kylla khongpong.

Bunsien u lappraw u ther bor bah,
Umsaw lymbub naphang khlem jingeh;
Lawbah ki khih win, byrthen ki wah,
Syntiew bun rong iwbih ki tlor noh.

Shisha la thaw kyrpang da u Blei,
Hapoh dohnud kiba im ba shong;
Tang kyndit thiah la pynkhih pyrthei,
Ki dak ki shin la paw lut sha jrong.

Pyrthei ka tyllun, hynrei ngim ju lap ba sngew,
Ngi iohsngew tang ïa jumai hapoh dohnud briew.

NA SEP NGI KA KTIEN KHASI

Na dang hyndai hynthai kulong kumah,
U khasi u pnar ha dum ka lyngngoh;
Dak A,B, kim nang ban pule ban thoh,
Kim tip kot ka sla, khulom let mawthoh.

Sap ba kyrpang pisa la tip tang dur,
Damli, Ana,Suka shipiah tyngka;
Ïa ka die ka thied iaid beit tang shi sur,
Kim tip Mawser, ne ïa tarajur.

Dak kheiñ ym tip ban buh jabieng ba proh,
Ka phah ktien tang da u thri bad kyrwoh;
Ban tip la ruid da shun ha biar kynroh,
Tap ïing da phlang, namar tin prek ym ioh.

Arphew ar Jylliew khatphra saw phew wei,
Missionary na Wales sha Ri khasi;
Khlem kheiñ ia slap ka lyer ka shnong Sohra,
Thomas Jones Iss dei kpa Alphabet Khasi.

Ban jop ïa ka thong u da trei bor bah,
Ban nang ïa ktien khasi pyrkhat sani;
Dak thoh thymmai ban seng nongrim u kwah,
Ban pynurlong jingthmu na ri sep ngi.

U ksai ka ring nia u da kut jingmut,
Da ki dak Roman dei ka shap nongjop;
Da ka ktien Sohra ban thoh bad pule,
La bor la buit bad por u khlem tyngkai

Khnang ban ioh khring ïa ka sap ki khynnah,
Ki skul la seng bad nonghikai la phah;
Ryngkat thoh kot nongpule kin shai bha.
Ïa thoh pule bad kheiñ kin sdang na 'A.'

Pyrthei sakhi tip briew tip Blei baroh,
La nang kiew ha ka jingnangstad pyrthei;
Aiñ ka Kanun la pynskhem da jingthoh,
Dustur riti bad jingngeit Blei baroh.

PYRSHANG LEH KABA BHA TAM

Tang shisien ngi wan mih sha sla pyrthei,
Lyngba ka shongkha shynrang bad kynthei;
Ïa dur jabieng la thaw kyrpang U Blei,
Tang da jingim ba kordor tam ka dei.

To iaieid bad leh burom mar kylliang,
Ban ioh jingkyrkhu na khyndew ha bneng;
Da jingngeit ha shap jong U ïa u briew,
Kam pher la ngi kut ha ding ne ha thliew.

Ha pyrthei ym dei ka jaka shongneh,
Jar la ka rta, sngi khatduh ngi ïa beh;
Ynda la kut ha ïing jong U ngin shong,
Hangta jingim ba suk bym ju lip rong.

Baroh ngi ngeit U Blei ba halor tam,
Wad ïa ka hok leh ïa kaba bha tam;
Jingthaw ba ha khlieh tam kumta ngi long,
Leh ïa ba bha tam jinglong dei ka thong.

AP SHWA

Mar dap saw snem i pa la phah ia nga,
Nga sdang ban rung ha skul "naduh klass A;
Katno shitom ban pule thoh bad kheiñ,
Shi snem la dep lynnong kiew klass nga kmen.

Por ka her stet, rta sha jinglong samla,
Jingmut la kad mynsiem pisa lynga;
Ki khmat ba pynthaba da rong pyrthei,
Ha ïing nga sdang thok i pa bad i mei.

Shisha ïa ka jingieid nga kwah ban ioh,
Ïa jingpule ruh ngam kwah ban ieh noh;
Nga tip shai lyngkor ha nga kan ban khia,
Khlem don jingstad jingim te la makna.

Ha kper syntiew don thapbalieh bun rong,
Ki dem na wei sha wei ban wad um-thiang;
Hapdeng Tiew Kulab Syiem ba dang shylluit,
Sha u kwah ban dem, bad ban wad jingieid.

Haba por la biang kan sa lam lynti,
Ap shwa ynda dep , kan wan hi sha phi;
Khlem jingieid jingim, pyrthei lehnohei,
Yn kyrkieh lei ‘ieid nylla kan poi hi.

U KHUN PONGKA

Hajan ha jngai ñiew khun pongka ïa u,
Naduh dang rit la ieh beiñ pa ïa u;
U im jynjar khuslai mynsiem kam suk,
Katno ibeiñ ïa khun pongka baduk.

Khlieh sngi sha ïing briew u leit trei bylla,
Bak bak na jingtrei sha ïing ban pynstet;
Ka por bam por dih ruh bym thikna bha,
U trei kam ïing kam sem khlem ioh shong thait.

Ïa pule puthi u bteng ha skul miet,
Ban pule kot ha ïing ruh um ju ioh;
Sha kyndong u shong bad mynsiem pynrit,
Tang shu bakla tiak la shah mai shah shoh.

Um ju ioh lehkai bad para khynnah,
Namar kam la ap lypa dei ban ktah;
Dei tang u ksew paralok ba ieid eh,
Pynsum bad ai bam man ka sngi u leh.

Ha shnong ne ha khlaw u trei khlem salia,
Sha Resturan khlieng khiew, bad pela sha;
Hangta u ioh bam tam ka doh ka ja,
Bai nong sha i mei ai ban siew ban tda.

U im jynjar khuslai hangne pyrthei,
To wan shim noh ïa u ryngkat bad phi;
Un wad ïa phi um tip phi don sha ei;
Jingim jong u tip lyngba i pòitri

Ka hok ka pop um tip na ei ka daw,
Mynmiet pisa lynga um ju ioh thiah;
Ummat kthang ïai kyrsoi ha ngab ki jaw,
Ban da mon la jong sha pyrthei um treh.

Un pynkut ïa jingim lade kam bha,
Da lade ban tei pop dei sang ka ma;
Un ïai shah haduh ba kut sngi ki rta,
A! Blei na jynjar khuslai pynkylla.

Dei ka nusip jot hi la thoh ïa u,
U shah leh beiñ ha u briew bym shem kha;
Don hi mo ha pyrthei ba kum ma u,
Na pneh imei ïa u la ñiew khun pongka.

TANG SNGEW KHLEM IOHI

Kiba im ba khih ha um ha ryngkew,
Khlem da iohi, hynrei tang jingiohsngew,
Ym don ba kyrduh ia ka da lei lei;
Ïa ka ngi lah ban ring kum juh ngi khlei.

Lada khlem don ma ka ha sla pyrthei,
Lumbah ki syllen bad wah ki tyrkhong;
I'u slap kyllang ka rah ki wah ban shlei,
Im bad ioh bor jingthung jingthaw baroh.

Teng teng ka byrthen, kawut bad sympat,
Da bor ba khlaiñ sakhi tang ki dienjat,
Ka lied ki ïing,naphang kyllon diengbah;
Khlem ma ka ha pyrthei ka long dew shrah.

U MOINA

Nga dei u sim moina ba lah ban kren,
Mynta nga don ha ïing dulan paki;
Ha ruh nar ïa nga phi leh ieid pynkmen,
Lynter jingim la set hapoh byndi.

Man la ka sngi phi hikai kren ïa nga,
Khyndiat sngi nga sdang tip ka ktien jong phi;
Ha ruh nar ba skhem nga pisa lynga,
Ki ktien nga ioh tip laiphew jait tylli.

Pyllait noh ngan her sha ki khlaw bajngum,
Hangta don paralok shynrang kynthei;
Jingieid nylla ngan ha ban da shem,
Khynñiuh jumai, lum ki twa,wah ki shlei.

Hapoh ruh nar nga khih pisa lynga,
Sha law kyntang dik dik nga kwah ban her;
Hangta ban poi don jingieid ba nylla,
Ka por la dei, ban mih na poh ruh nar.

Kum sim Moina ba bha akor jinglong,
Ngan wad i thei ba biang nadong shadong;
Ban ïa phylliew jingieid ha lawkyntang, .
Jingim ba suk shirta ban ri kyndong .

KI SUR IEID RI

Tylli khun samla ri Jaiñtia - Khasi,
To ïai im sngi na ka bynta ka ri;
Wat shah leh beiñ, wat shah thom bor,
Ha u riew-lum ha u riew-thor.

Hima ba rit, bynriew ba tang shi troh,
La ka buit ka bor snoh kti lang baroh;
Lada shah tyllep h'u nong wei,
Jait briew kan duh na sla pyrthei.

Ko! Ri Jaiñtia baieid, ko! Ri Khasi,
Ko ri ba ieid ba thoiñ hapneh jong ngi,
Ki wah ba sngur, bad lum pyngngad,
Ha la ka Ri ngin long kynrad.

Ko Ri khadar Daloi, Ri lai-phew Syiem,
Jait briew ba kyrpang naduh mynbarim;
Sa shisien pat to ïeng rasong,
Kum mynshwa Pud u Sam un Long.

JINGLONG BRIEW

Nga rwai shaphang ka jinglong briew,
Jingstad nangroi , jyllei kam sniew;
Jinglong ba bha ha jrong pynpaw,
Tang tiak ka lad, mynsiem la sniew.

Ha pule ne kam ïa aireng,
Ha ka jingim jingthmu ym ioh,
Biej, stad, wad spah ban long kynrad,
La duk tasam, rongpyrthei kwah.

Jingstad saian briew ym don pud.
Man ka sngi mih, kum tit diengpyut; ïai angnud;
Kam ki stet, la rta ym thikna , ym bynnud,
Jingtip ïa suiñ bneng ym lah kut.

KA MEI RAMEW

Naduh phra mer na ka mon bad ka diang,
Na surok bah haduh Lumshnong;
La khlong ïa ki shyieng krung ka mei-ramew,
Ïa snam la kjit, shadem la khrew.

Mariang bapli ïa ka baroh dusmon,
Namar ka spah, dieng ki siej la pom;
Lum bad them ki syllen,tyrkhong ki wah,
Rhah spah, kam thala khlem da map.

Cement factory ki mih la kum tit,
Da klur ton sha la ri la kit;
Wah basngur na dewïong ki kylla rong,
Duh ki krem don nam ka Lumshnong.

Ka Riti dustur ba kheiñ jait kynthei,
Tur iap sha liew lep u poi ei;
Jyllei kam sniew tang namar spah ramew,
Sa tang katno la troiñ jait briew.

Hyndai ri khad-ar Daloi don nam tam,
Pha don ki khlawait b'la aiti ;
Hima ba ïar u longshwa, la tyngkai,
Shaei jinglong sotti nylla.

KBER BARIT BALUNG KI THAPBNIANG

Hapoh khyndew phi kha pylleng,
Heh san bad phi par ha khyndew;
Janmiet phi mih bad her kylleng,
Na kut ba skhem ka mei ramew.

Suk im saiñ ha ïing paki,
Jingim ba khuid bad ba kordor;
Na i rympei khlem lam lynti,
Tang khyndiat por thapbniang ki tlor.

Kylleng satlak ïa her ruma,
Phim tip shano phin leit ban poi;
Thapbniang tlot bor, jingim ba shida,
Saphret phi her khlem tieng khuslai.

Shiphang shajrong, jynjang shapoh,
Sla um phi hap, ki thwei ba thnam;
Ha suiñ khih win ki sim ki doh,
Laiphew mrad ïa phi kwah ban bam.

Hajar lak thapbniang ïa phi ki law;
Sor sor phi par kat shaba poi,
Nongshun ïa phi ha suiñ ryngkew,
Tang khyndiat balait, u dkhiew ïa phi u boi.

Hapoh ka bri u hynñiew trep,
Ka jait kynja ba tang shi troh;
Dustur riti to da pynskhem,
Satlak pyrthei u kwah ban ioh.

Ki laiphew mrad ki ioh bam shngam,
Ha thwei ha lum ne ha suiñ bneng;
Sha liew lep ïatur ïathynnian,
Dei kber barit balung thapbniang.

U NAI KHADSAW SYNÑIA BAD KA MARIANG

Ha ka miet bakhuid miet ba pyllun bnai,
Mynsiem jong nga ka hun ka suk kynjai;
Dei tang maphi hi ïa nga ha pyrthei,
Da jingieid nylla jingieid ba janai.

Ka sngi ka jlan suki suki ka sep,
Synñia ba lyngkot than wan kloi ka step;
Umjer bneng ba snoh padoi ha ki sla,
Miet pyllun bnai umjer kylla rupa.

Ki kshaid ba lieh rupa, ki thwei ba jngum,
Suki me ai jingshai na lum ha them;
Er batemon ka beh sawdong kylleng,
Nga kwah ba men shong sah ha pyntha bneng.

Na baroh kito kiba don hangtei,
Tyngshaiñ jong phi ha nga te lehnoh ei;
Baroh kiba phyrnai ha kyndongdit,
Tang Nai khadsaw synñia nga mon nga ieid.

Tang katno synñia men jah na bneng?
Nga tip bha ia ka por nga lah ban kheiñ;
Khlur ba phyrnai shi khrum ka bneng,
Khlur ba tyngshaiñ u ai jingkheiñthik.

Ha Birla planetarium scientific,
La iohi ki khlur u bnai bad ka sngi;
Kito kiba tyngshaiñ baroh ngam mon,
Jingieid nylla janai ha ki ym don.

Na Tiger Hill ha Kanya Kumari,
I kumba artylli ki sngi ki mih;
Duriaw ka phaloh, kumjuh ka dap ka shlei,
Pyrthei mariang, la thaw kyrpang u Blei.

Na sahit doh ieid bad syrpai ïa nga,
Ha pyntha bneng khlem thait sngi bad synñia;
Miet pyllun bnai Mariang ka kmen sngewbha,
Jingieid nylla tang Nai Khadsaw synñia.

U MOT BA JRONG TAM

Haba ngi wan sha kane ka pyrthei,
Ngin kamai ïa ka hok, ka lynti sha u Blei;
Ynda ngi khlad nangne ngim lah ban rah ei ei,
Jingdon jingem ngin ieh lut ha pyrthei.

Ha jingim jingnang jingstad dei ban ioh,
Ka jingisynei, ki kam ba bha dei ban leh;
Naduh ïing ha ki kur ki jaid ki kha ki man,
Ïa ki khun baieid ban pynstad pynsan.

Ha shnong ha thaw bad shi tyllup ka ri,
Ki kam ba bha jingisynei ngin pyni,
La riewspah ne duk, u barit ne u ba khraw,
Jinglong babha ha pyrthei dei ban pynpaw.

Kampher la ngi long kynthei ne shynrang,
Ka jingleh bha jingisynei ngin ïai pyrshang;
Jingim ba kordor ngin wad ka nam ka burom,
Ki kam babha kin ïai sah shi junom.

Ha jingim katba shong ka bor ngin sei,
Ka kup shilliang, sem shilliang ngin iarap isynei,
Ka jinglehbha ngin ioh ka burom bad ka nam,
Kam babha ki tei u mot ba jrong tam.

* * * *

Print at Myntoilang Printing Works, Jowai